

עבירות קניין רוחני - סוגים ועונשים

תחום הקניין הרוחני נחשב לחלק מן המשפט האזרחי, אולם לאור חשיבותו הרבה על חיי המסחר בשוק המקומי והבינלאומי וכן פוטנציאל הנזק הגלום בהפרתו לבעלי הזכויות ולאינטרסים החיוניים של מדינת ישראל, המחוקק ראה לנכון לקבוע סנקציות פליליות כנגד מפרי זכויות יוצרים וסימני מסחר. עו"ד אסף דוק מסביר כיצד החוק מתייחס לעבירות קניין רוחני, העונש בצידן וכן התייחסות בתי המשפט אליהן.

מהו קניין רוחני?

קניין רוחני כולל שורת זכויות על בעלות לרכוש שאינו פיזי. לפי הגדרת אגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, קניין רוחני: "מתייחס לאותו קניין שאינו גשמי ובר-החזקה, אלא מדובר בפרי יצירתו של האדם ומחשבתו". הזכויות על הקניין הרוחני קובעות את הבלעדיות שיש לאדם על השימוש בקניין שיצר, והן מוגדרות בהתאם לאמנות והתחייבויות בין-לאומיות שעליהן חתומה מדינת ישראל. להלן כמה זכויות בולטות על קניין רוחני:

□ **זכויות יוצרים** - הן זכויות שניתנות באופן בלעדי ליוצר, אך לתקופה מוגבלת. הזכויות הן מעצם היצירה של יצירות מתחומים שונים: אמנות, מוסיקה, ספרות, תוכנות מחשב ועוד. זכויות אלה מתייחסות לאיסור על העתקה, פרסום, ביצוע פומבי, שידור והעמדת היצירה לרשות הציבור בדרך אחרת.

מטרת זכויות אלה היא לאזן בין עידוד יוצרים לבין הנגשת היצירות לקהל ומתן אפשרות להשפעה אמנותית הדדית.

□ **פטנט** - הזכות על הפטנט מוענקת לממציאו לתקופה מוגבלת של עשרים שנה. מכוח הזכות על הפטנט ניתנת לו בתקופה זו בלעדיות שימוש בהמצאתו, לפי בקשת הפטנט שהוגשה במדינה מסוימת. על הבקשה לפטנט לעמוד בשורת דרישות טכניות ועקרוניות, על ההמצאה להיות מקורית ולגלם במהותה "התקדמות המצאתית" ועל הבקשה להיות מפורטת דיה, כך שמומחה יוכל לשחזר את ההמצאה לפי תיאורה.

מטרת זכויות אלה היא לאזן בין עידוד פיתוח המצאות חדשות לבין הרצון לאפשר את השימוש ואת הפיתוח של המצאות קודמות. כמו כן יש לדעת כי החוק מאפשר למדינה לפרוץ את זכות הקניין הרוחני על הפטנט, אם יעשה בו שימוש לרעה.

□ **סימני מסחר** - אלה כוללים שורת סימנים, כגון לוגו, סמליל, צליל, מילה, צבע וגם ריח, המקושרים למוצר או לשירות, ואשר נרשמו באותה מדינה כפטנט. רישומם מקנה לבעלים של סימן המסחר זכות בלעדית להשתמש בו, כל עוד רישומו בתוקף. זכות זו מאפשרת לקשר בין סימן המסחר לבין בעליו והיא מאפשרת ליצור מוניטין.

מטרת זכות סימני המסחר היא לעודד ייצור מוניטין חיובי והשקעה בפיתוח ובשיווק. כמו כן מאפשרת הגנה זו לצרכנים לזהות מוצר עם יצרן, כחלק מצריכה נבונה.

□ **עיצובים / מדגמים** - זכות לתקופה מוגבלת להשתמש במאפיינים חזותיים של מוצרים שמיוצרים בייצור תעשייתי. במדינת ישראל הזכות ניתנת אף למוצרים שאינם רשומים כפטנט.

מטרת זכות זו היא להגן על מעצבים תעשייתיים במהלך עבודתם.

איזה עבירות בקניין הרוחני הן עבירות פליליות?

תחום הקניין הרוחני נמצא בתחום המשפט האזרחי, אולם לאור ריבוי המקרים של גניבת זכויות יוצרים וגניבת סימני מסחר, החליט המחוקק הישראלי לכלול את שתי הזכויות האלה גם בדין הפלילי ולא להסתפק בסנקציות אזרחיות. משום כך קובעת פרקליטות המדינה כי "הפרת זכות קניין רוחני מהווה עבירה פלילית, כאשר מדובר בהפרה מסחרית של זכויות יוצרים ושל סימני מסחר בלבד". עבירה על שאר הזכויות לעיל לא

מהווה עבירה פלילית.

העבירות כוללות זיופים ברמות תחכום שונות והנפגע בשתי זכויות אלה יכול להגיש תביעה אזרחית כנגד המפר, ונוסף על כך ניתן לפתוח כנגד המפר הליכים פליליים. העונשים בגין העבירה הפלילית יכולים להיות קנסות כבדים ואף עונשי מאסר בפועל.

מהלכים אלה ננקטו כי העבירות כנגד קניין רוחני הן נרחבות ומתוחכמות, והן פוגעות בסחר המקומי ובסחר הבין-לאומי. אמנם לא מדובר בעבירת אלימות רגילה, אולם ההשלכה של עבירות אלה אינה רק כלכלית אלא פגיעה ביוצרים אזרחי המדינה וביחסיה עם מדינות אחרות.

להלן פירוט אודות עבירות קניין רוחני והעונשים בצידן:

□ **עבירה על חוק זכויות יוצרים** - איסור ברמת חומרה גבוהה, שהעונש המקסימלי עליו הוא חמש שנות מאסר. הוא מוטל על ייצור עותקים שיש עליהם זכויות יוצרים ועל ייבואם לצורך מסחר. ברמת חומרה נמוכה יותר נמצאות עבירות הקשורות למסחר בעותקים, שהעונש עליהן הוא שלוש שנות מאסר. המחוקק אף אוסר להחזיק מכשיר שנועד לשכפל עותקים מפרי זכויות, כאשר העונש על כך עלול להיות שנת מאסר.

יש הבדל בהתייחסות החוק להעתקה חד פעמית של יצירה עם הפצה מוגבלת לבין העתקה והפצה של תוכנה, שגורמת להתמוטטות בית התוכנה שייצר אותה. יצוין כי גורמים המעורבים בעבירות ברמות חומרה שונות בתחום זה, עלולים להיות גורמים בעלי עבר פלילי.

□ **עבירת סימני מסחר** - איסור פלילי על שימוש בסימן מסחר או חיקויו ללא רשות בעליו. העובר על עבירה זו צפוי לשלוש שנות מאסר וכדאי לדעת שעונשי מאסר בפועל הוטלו גם על נאשמים נעדרי עבר פלילי. עבירה זו יכולה להיות שימוש בסימן פריט לבוש, סימון מוצרים קוסמטיים, מוצרי חשמל, מוצרי מזון ומשקאות ועוד. מדיניות החוק על הפצת תרופות מזויפות היא מחמירה במיוחד, קרי סימון תרופה לא מקורית כתרופה מקורית. עבירה זו קשורה לסעיף נוסף, חוק העונשין 338(8), בדבר אספקת תרופה או חומר מסוכן בדרך רשלנית.

אכיפת זכויות קניין רוחני

בזירה הלאומית נאכפות שתי זכויות אלה ביחידה הארצית לקניין רוחני במשטרה, בליווי המחלקה הכלכלית מפרקליטות המדינה. כדי לקדם את האכיפה ולשפר את יעילותה, הוקם פורום בין-משרדי שחברים בו נציגים מגופים שונים: משרד הבריאות, פרקליטות המחוזות השונים, אגפי רשות המסים, תביעות משטרה, יחידת החקירות הארצית ואף נציגי רשות הפטנטים. כדי להתמודד עם היבט החקיקה, גורם מרכזי בפורום הוא אשכול קניין רוחני במחלקת ייעוץ וחקיקה ממשרד המשפטים.

נוסף על תהליכי החקירה הבודקים אם מדובר בעבירה פלילית בגין הפרת שתי זכויות קניין רוחני אלה, נבדקות בכל תיק גם עבירות עברייניות נוספות, כגון הלבנת הון, עבירות מס והשפעה על בריאות הציבור.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות קניין רוחני?

תחום הקניין הרוחני הוא תחום סבוך, שחלק ממנו מצוי תחת הדין האזרחי ואילו חלק אחר תחת הדין הפלילי. בין אם אתם נפגעים ובין אם אתם מואשמים, עליכם להתייעץ עם [עורך דין פלילי](#), כדי לדעת כיצד החוק יתייחס למקרה שלכם והאם מדובר בעבירה פלילית. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לחשודים ונאשמים בעבירות קניין רוחני מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם.

היוועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המשפטי המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתואשם או תורשע בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך. בכל מקרה של חשד בביצוע או מעורבות בעבירה פלילית, הצורך בייצוג משפטי מקצועי הוא הכרחי. עורך הדין יוכל להקטין את כובד הראיות נגדך ולהביא לתוצאות המיטביות בתיק בכך שיייע לך לגבש גרסה עקבית שעשויה להיות ההבדל בין הרשעה לזיכוי.

25/05/2018
077-5006206
052-6885006

עבירות קניין רוחני - סוגים ועונשים - עורך דין פלילי אסף דוק

במידה וזומנת [לחקירה](#) או הוגש נגדך [כתב אישום](#) בגין עבירות קניין רוחני, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}